TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN
TẠP CHÍ KHOA HỌC
ĐẠI HỌC SÀI GÒN
ISSN 1859 - 3208
Số 90, Tập 02/2023

SAIGON UNIVERSITY
SCIENTIFIC JOURNAL
OF SAIGON UNIVERSITY
No. 90, Vol 02/2023

Email: tcdhsg@sgu.edu.vn ; Website: http://sj.sgu.edu.vn/

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM VỀ PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN TRONG SỰ NGHIỆP BẢO VỆ AN NINH, TRẬT TỰ

Viewpoints of The Communist Party of Vietnam on promoting the role of the masses in the cause of protecting security and order

Lê Thị Hiền Lương
Trường ĐH An ninh nhân dân

TÓM TẮT

Bài viết khái quát cơ sở hình thành, nội dung cơ bản quan điểm của Đảng về phát huy vai trò của quần chúng nhân dân trong sự nghiệp bảo vệ an ninh, trật tự. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất định hướng, giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác dân vận của lực lượng Công an nhân dân, đặc biệt là thông qua phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc".

Từ khóa: *an ninh, trật tự; quan điểm của Đảng; quần chúng nhân dân.*

ABSTRACT

The article summarizes the foundation for formation and basic content of the Party's viewpoints on promoting the role of the masses in the cause of protecting security and order. On that basis, the author proposes directions and solutions to improve the effectiveness of the People's Public Security force's mass mobilization work, especially through the movement "All people protect national security".

Keywords: *security, order; Party's viewpoints; people.*

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quán triệt sâu sắc quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò của quần chúng nhân dân (QCND) trong lịch sử, Người khẳng định: "Trong bầu trời không gì quý bằng nhân dân, trong thế giới, không gì mạnh bằng lực lượng đoàn kết của nhân dân" (Hồ Chí Minh, 2011b, tr.453).

Đảng Cộng sản Việt Nam lấy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho mọi hoạt động nên trong hệ thống quan điểm, chủ trương của Đảng, trong đó có quan điểm, chủ trương về bảo vệ an ninh, trật tự (ANTT), Đảng ta luôn chú trọng khơi dậy, tập hợp, phát huy sức mạnh của QCND, coi đó là cội nguồn sức mạnh tạo nên mọi thắng lợi của sự nghiệp bảo vệ ANTT.

2. Nội dung

Cơ sở tư tưởng - lý luận hình thành quan điểm của Đảng về vai trò của QCND trong bảo vệ ANTT là truyền thống yêu nước, chống ngoại xâm, tư tưởng trọng dân, thân dân của ông cha ta trong lịch sử; là

Tác giả liên hệ: tranvutuan37@gmail.com

quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về đấu tranh giai cấp, chuyên chính vô sản và tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết toàn dân tộc, về xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa (XHCN) Việt Nam của dân, do dân, vì dân, về vai trò của nhân dân trong bảo vệ ANTT, v.v.

Trong các nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, đấu tranh giai cấp, chuyên chính vô sản, giữ vững quyền lãnh đạo của chính đảng vô sản bằng bạo lực cách mạng tổng hợp của QCND (gồm cả hình thức đấu tranh chính trị và đấu tranh vũ trang) sau khi giành được chính quyền, trước sự chống phá ngày càng quyết liệt của các thế lực thù địch, phản động là vấn đề mang ý nghĩa sống còn của cách mạng. Vận dụng sáng tạo lý luận Mác - Lênin vào hoàn cảnh cụ thể của Việt Nam, Hồ Chủ tịch nhấn mạnh, yếu tố then chốt, quyết định thành công của sự nghiệp bảo đảm ANTT là việc tập hợp, huy động được sức mạnh to lớn của nhân dân. Nói chuyện với cán bộ, học viên Trường Công an Trung cấp khóa II (năm 1951), Người căn dặn: "Công an có bao nhiêu người? Dù có vài ba nghìn hay năm bảy vạn đi nữa thì lực lượng ấy vẫn còn ít lắm bên cạnh lực lượng nhân dân. Năm vạn người thì chỉ có năm vạn cặp mắt, năm vạn đôi bàn tay. Phải làm sao có hàng chục triệu đôi bàn tay, hàng chục triệu cặp mắt và đôi tai mới được. Muốn như vậy, phải dựa vào dân, không được xa rời dân. Nếu không thế thì sẽ thất bại. Khi nhân dân giúp đỡ ta nhiều thì thành công nhiều, giúp đỡ ta ít thì thành công ít, giúp đỡ ta hoàn toàn thì thắng lợi hoàn toàn" (Hồ Chí Minh, 2011a, tr.270).

Về thực tiễn, sự nghiệp cách mạng vì độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội (CNXH) đòi hỏi Đảng ta phải nhận thức sâu sắc về vai trò, sức mạnh của QCND và tổ chức thực hiện thường xuyên công tác dân vận, đặc biệt trong quá trình bảo vệ thành quả cách mạng, đấu tranh chống các đối tượng, hoạt động xâm phạm ANTT. Cuộc đấu tranh của đông đảo QCND bảo vệ ANTT do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo đã diễn ra ngay từ trong cao trào Xô viết Nghệ Tĩnh giai đoạn 1930-1931, dẫn đến sự ra đời của các tổ chức tiền thân của Công an nhân dân (CAND). Giai đoạn đấu tranh giành chính quyền (1930-1945), các đội Tự vệ đỏ, Tự vệ công nông, Tự vệ cứu quốc, Danh dự trừ gian, Danh dự Việt Minh, Thanh niên Tiền phong… được Đảng lập ra tiếp tục dựa vào dân, phát huy sức mạnh của nhân dân mà thực hiện thành công nhiệm vụ bảo vệ Đảng, bảo vệ phong trào cách mạng và cuộc sống an ninh, an toàn của người dân. Trải qua hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ (1945-1975) cũng như giai đoạn cả nước độc lập, thống nhất đi lên CNXH (1975-1985), bài học "lấy dân làm gốc" trong công tác bảo đảm ANTT càng được kiểm chứng bằng rất nhiều chiến công trên các lĩnh vực đấu tranh chống phản động, gián điệp, biệt kích, Fulro và các loại tội phạm khác. Trong sự nghiệp đổi mới (1986 đến nay), đặc biệt trong bối cảnh hiện nay, việc người dân hình thành và phát triển ý thức tự giác, tinh thần làm chủ trong xây dựng cuộc sống, xây dựng xã hội an ninh, an toàn thông qua quá trình thực hiện công tác dân vận của hệ thống chính trị đã khắc phục dần những sơ hở, thiếu sót mà các thế lực thù địch và bọn tội phạm có thể lợi dụng, góp phần phòng chống hiệu quả các loại tội phạm.

Điều kiện địa lý, tự nhiên và đặc điểm phân bố, tín ngưỡng của dân cư cũng là các yếu tố tồn tại xã hội tác động quan trọng đến nhận thức của Đảng về vai trò của QCND trong bảo vệ ANTT. Việt Nam là một quốc gia có đường bờ biển dài, địa hình đa dạng,

gồm 54 dân tộc anh em cư trú phân tán và xen kẽ trên suốt chiều dài đất nước, đang tồn tại 16 tôn giáo khác nhau khiến việc hình thành quan điểm chỉ đạo củng cố, phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc trong sự nghiệp bảo vệ ANTT trở thành đòi hỏi khách quan của tình hình thực tiễn đối với Đảng, nhằm giảm thiểu nguy cơ dẫn đến hiềm khích, xích mích, xung đột, thậm chí phân ly về lãnh thổ, dân tộc, tôn giáo.

2.1. Quan điểm của Đảng về vai trò của QCND trong bảo vệ ANTT được thể hiện tập trung trong hệ thống văn kiện Đảng từ năm 1930 đến nay; bao gồm các Cương lĩnh chính trị, Văn kiện Đại hội/Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng, các Nghị quyết, Chỉ thị về xây dựng, phát triển phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc..., điển hình là: Nghị quyết Hội nghị Trung ương 2 (9/1951), Chỉ thị số 32-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng ngày 13/11/1961 về đẩy mạnh phong trào "Bảo vệ trị an", Chỉ thị số 92-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng ngày 25/6/1980 về cuộc vận động "Xây dựng lực lượng CAND trong sạch, vững mạnh và đẩy mạnh phong trào "Quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc" trong tình hình mới", Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH (bổ sung, phát triển năm 2011), Chỉ thị số 09-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng ngày 01/12/2011 về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc" trong tình hình mới", Nghị quyết số 29-NQ/TW và Nghị quyết số 30-NQ/TW của Bộ Chính trị (khóa XII) ngày 25/7/2018 về "Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trên không gian mạng" và " Chiến lược An ninh mạng quốc gia", Kết luận số 44-KL/TW của Ban Bí thư ngày 22/01/2019 "về việc tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Chỉ thị số 09-CT/TW của Ban Bí thư khóa IX và khóa XI về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc" trong tình hình mới", Nghị quyết số 51-NQ/TW của Bộ Chính trị ngày 05/9/2019 về Chiến lược bảo vệ an ninh quốc gia, Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (2021), Quyết định số 23-QĐ/TW của Bộ Chính trị ngày 30/7/2021 về việc ban hành Quy chế công tác dân vận của hệ thống chính trị (thay thế Quyết định số 290-QĐ/TW).

Nội dung cơ bản quan điểm của Đảng về vai trò của QCND trong bảo đảm ANTT thể hiện tập trung trong các văn kiện nêu trên là:

Thứ nhất, QCND là lực lượng quyết định thành công của sự nghiệp bảo vệ ANTT.

Tại Hội nghị Trung ương 2 khóa II (9/1951), Đảng ta khẳng định: "Công tác phòng gian (đề phòng và chống chỉ điểm, gián điệp của địch) là rất quan trọng. Cần phải đề cao tinh thần tỉnh táo của nhân dân và cán bộ… Công tác phòng gian, trừ gian đều phải dựa vào dân, làm cho nhân dân giác ngộ và hăng hái tham gia" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001, tr.446). Nhận thức và thực hành đường lối quần chúng là bài học sâu sắc mà thực tiễn đấu tranh chống phản cách mạng đem lại. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 khóa II (8/1955) nhấn mạnh: "nâng cao cảnh giác cho quần chúng để quần chúng giúp đỡ đắc lực cho công tác trị an và phòng gian bảo mật… Phương châm chống phản cách mạng là đi đường lối quần chúng" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001, tr.583). Điều 2, Quyết định số 23-QĐ/TW của Bộ Chính trị ngày 30/7/2021 về việc ban hành Quy chế công tác dân vận của hệ thống chính trị thể hiện đây là quan điểm nhất quán, có ý nghĩa chiến lược của Đảng: "Dân vận và công tác dân vận là nhiệm vụ có ý

nghĩa chiến lược đối với toàn bộ sự nghiệp cách mạng của đất nước" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b).

Thứ hai, lực lượng nhân dân cần phát huy trong sự nghiệp bảo vệ ANTT là khối đại đoàn kết toàn dân tộc trên nền tảng liên minh công - nông - trí, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo.

Đây là vấn đề khó khăn, phức tạp trong quá trình nhận thức và chỉ đạo thực tiễn cách mạng của Đảng nhưng cũng đồng thời thể hiện sự sáng tạo mạng đậm dấu ấn của tư tưởng Hồ Chí Minh và yêu cầu của thực tiễn Việt Nam. Thời kỳ trước đổi mới (trước năm 1986), Đảng chủ trương "đấu tranh giai cấp là động lực chủ yếu" để phát triển đất nước và xác định đó là cuộc đấu tranh "ai thắng ai" giữa hai "phe", hai con đường: tư bản chủ nghĩa và XHCN. Cuộc đấu tranh diễn ra trên mọi lĩnh vực. Ở lĩnh vực quốc phòng - an ninh, đối tượng cần đấu tranh là các thế lực đế quốc, thù địch, phản động trong và ngoài nước, là "bọn bóc lột không chịu cải tạo, bọn lưu manh, côn đồ, bọn đầu cơ, buôn lậu" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1982, tr.114), v.v. Đến năm 1990, khi thảo luận các văn kiện chuẩn bị cho Đại hội VII, Ban Chấp hành Trung ương Đảng vẫn phải hết sức cân nhắc, tìm cách lý giải vừa khoa học, vừa thực tiễn nhận thức mới về động lực chủ yếu để phát triển đất nước, về nội hàm của đấu tranh giai cấp "ai thắng ai" gắn với lực lượng toàn dân cần tập hợp, đoàn kết trong sự nghiệp bảo vệ ANTT. Trong bài phát biểu của mình tại Hội nghị Trung ương 9 khóa VI (8/1990), Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh yêu cầu: "Vấn đề có tính nguyên tắc là "phải tập hợp đông đảo nhất mọi lực lượng có thể tập hợp được để cùng nhau xây dựng CNXH. Tránh cường điệu mâu thuẫn dẫn đến chỗ chia rẽ lực lượng, tạo ra nhiều kẻ thù không có lợi cho CNXH" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2007, tr.198). Trên cơ sở nhận thức mới mẻ, đúng đắn đó, Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH được trình bày tại Đại hội VII đã xác định: Mâu thuẫn cơ bản trong xã hội Việt Nam là "mâu thuẫn giữa con đường tiến lên CNXH với trạng thái kinh tế - xã hội kém phát triển và những lực lượng cản trở con đường đó"; vì vậy, đại đoàn kết dân tộc trên nền tảng liên minh công - nông - trí, do Đảng Cộng sản lãnh đạo là động lực chủ yếu để phát triển đất nước (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2007, tr.221).

Quan điểm này không chỉ tuân thủ các nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin về đấu tranh giai cấp, chuyên chính vô sản, về vai trò lãnh đạo không thể thay thế của Đảng Cộng sản trong thời kỳ quá độ lên CNXH mà còn phản ánh đặc điểm của thực tiễn Việt Nam (mâu thuẫn dân tộc là chủ yếu và phải được đặt lên hàng đầu, mâu thuẫn giai cấp bị giảm thiểu do các giai cấp bóc lột vốn nhỏ, yếu cả về kinh tế và chính trị, lại thấm nhuần truyền thống yêu nước, nhân ái của dân tộc), truyền thống lịch sử, văn hóa đất nước (văn hóa nông nghiệp giản dị, trọng tình, giàu lòng nhân ái, đoàn kết…), là sự kế thừa tư tưởng Hồ Chí Minh về ý nghĩa chiến lược, quyết định mọi thắng lợi của cách mạng của khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Toàn bộ hệ thống văn kiện Đảng từ sau Đại hội VII đến nay đều thể hiện nhất quán quan điểm: Lực lượng nhân dân cần tập hợp, phát huy trong sự nghiệp bảo vệ ANTT là khối đại đoàn kết toàn dân tộc do Đảng lãnh đạo, không phân chia giai cấp, tôn giáo, thành phần dân tộc… gồm cả nhân dân trong nước lẫn người Việt Nam ở nước ngoài. Chẳng hạn, Bộ Chính trị (khóa XI) đã ban hành Chỉ thị số 45-CT/TW ngày 19/5/2015 về việc "tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết 36-NQ/TW của Bộ Chính

trị khóa IX về công tác đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới", xác định: "Người Việt Nam ở nước ngoài là bộ phận không tách rời và là một nguồn lực của cộng đồng dân tộc Việt Nam. Tăng cường hơn nữa sự gắn bó của người Việt Nam ở nước ngoài đối với đất nước. Công tác đối với người Việt Nam ở nước ngoài cần tiếp tục thể hiện đầy đủ và phát huy tốt truyền thống đại đoàn kết toàn dân tộc".

Thứ ba, để phát huy vai trò của QCND trong bảo đảm ANTT, cần thông qua các hình thức tổ chức, vận động quần chúng phù hợp với đặc điểm thực tiễn trong từng thời kỳ, điển hình là các phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc.

Trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp (1945-1954), chủ trương của Đảng tại Hội nghị Trung ương 2 khóa II đã được thực hiện bằng việc tổ chức các cuộc vận động quần chúng bảo vệ ANTT phù hợp với tính chất của địa bàn. Ở vùng căn cứ địa Việt Bắc và vùng tự do có phong trào "Ba không" với nội dung: không nghe, không biết, không thấy, ở vùng địch tạm chiếm với nội dung: không làm việc cho địch, không bán lương thực cho địch, không chỉ đường cho địch; phong trào "Bảo mật phòng gian" với nội dung: bảo vệ bí mật của Đảng và Nhà nước, bảo vệ tài sản Nhà nước, bảo vệ nội bộ, bảo vệ trị an xã hội. Ở Nam Bộ, cuộc vận động "Ngũ gia liên bảo" phát triển thành phong trào rộng rãi trong nhân dân, v.v.

Trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, cứu nước (1954-1975), Đảng tiếp tục chủ trương đẩy mạnh các phong trào vận động nhân dân tham gia bảo vệ an ninh Tổ quốc: Đấu tranh chống phản động lợi dụng tôn giáo, lợi dụng dân tộc xâm phạm ANTT; đấu tranh chống phá chủ trương cải tạo và xây dựng CNXH; khoanh vùng trấn áp phản cách mạng; chống gián điệp, biệt kích, v.v. Chỉ thị số 186-CT/TW của Ban Bí thư ngày 17/02/1960 nêu rõ: "Phong trào bảo vệ trị an là một cuộc vận động quần chúng rộng rãi, nhằm giáo dục quần chúng đảm đương lấy sự nghiệp bảo vệ thành quả cách mạng và bảo vệ an toàn cho đời sống hàng ngày. Đó là hình thức tốt nhất để phát huy tính tích cực của quần chúng trong công tác đấu tranh chống kẻ địch, để giữ gìn trật tự, an ninh chung" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2002, tr.116).

Trải qua hai giai đoạn: từ năm 1975 - 1986 và từ năm 1986 đến nay, nhiều hình thức dân vận, điển hình là phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc" tiếp tục được tổ chức, ngày càng phong phú, sinh động và đem lại hiệu quả thiết thực. Trong lực lượng CAND có các mô hình: "Phòng tiếp dân kiểu mẫu", "Bàn tiếp dân văn hóa", "Một cửa liên thông", "Tiếp đón niềm nở, hướng dẫn chu đáo, phục vụ tận tình, hiệu quả", v.v. Từ năm 2020 đến 2022, trước diễn biến phức tạp của tình hình dịch bệnh COVID-19 trên thế giới và Việt Nam, thực hiện chỉ đạo của Đảng và Chính phủ, CAND là một trong những lực lượng đi đầu trong quá trình tổ chức và trực tiếp tham gia công tác phòng, chống dịch bệnh, bảo vệ cuộc sống của nhân dân.

Thứ tư, CAND là lực lượng nòng cốt trong bảo vệ ANTT nên đồng thời là lực lượng nòng cốt trong tổ chức thực hiện các hình thức dân vận mà tiêu biểu là phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc". Chú trọng xây dựng lực lượng CAND "cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.158).

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI (1986) khẳng định: "Xây dựng lực lượng CAND trong sạch, vững mạnh, có

cơ sở vững chắc trong quần chúng, có trình độ nghiệp vụ ngày càng cao, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc và nhân dân. Tổ chức phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc; xây dựng xí nghiệp, cơ quan… phường xã, quận, huyện an toàn về mọi mặt, hình thành các khu vực, các tuyến an toàn ở địa phương; xây dựng nội bộ trong sạch, vững mạnh" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2006, tr. 559). Theo đó, các phong trào nhân dân bảo vệ an ninh Tổ quốc từng bước phát triển, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn bảo vệ ANTT.

Thứ năm, xây dựng "thế trận lòng dân", thế trận an ninh nhân dân gắn với thế trận quốc phòng toàn dân vững chắc làm nền tảng cho sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Kết hợp có hiệu quả quốc phòng, an ninh với kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại trong từng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội.

Quan điểm này phản ánh các giải pháp tổng hợp để phát huy vai trò của nhân dân trong sự nghiệp bảo vệ ANTT, bao gồm: Kết hợp chặt chẽ phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại với củng cố, tăng cường quốc phòng, an ninh trên từng vùng lãnh thổ, trên các địa bàn chiến lược, biên giới, biển, đảo, khu kinh tế, khu công nghiệp trọng điểm; Thực hiện tốt công tác giáo dục quốc phòng, an ninh, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, hành động của toàn dân đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc; Củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc, dựa vào dân, thực hiện tốt công tác vận động quần chúng tạo nền tảng xây dựng "thế trận lòng dân" gắn với xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân, thế trận an ninh nhân dân vững chắc, thiết lập thế trận an ninh liên hoàn bên trong với bên ngoài biên giới quốc gia và trên không gian mạng, đặc biệt coi trọng an ninh mạng. Theo đó, một trong những nguyên tắc bảo vệ an ninh mạng là: "…huy động sức mạnh tổng hợp của hệ thống chính trị và toàn dân tộc…" (Quốc hội nước Cộng hòa XHCN Việt Nam, 2018). Chủ động đấu tranh phòng, chống "diễn biến hòa bình", "bạo loạn lật đổ", phòng ngừa, ngăn chặn những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ; bảo đảm an ninh kinh tế, an ninh thông tin truyền thông, an ninh mạng và an ninh xã hội. Xử lý hài hòa các vấn đề dân tộc, tôn giáo, bức xúc xã hội, không để xảy ra các "điểm nóng". Kịp thời phát hiện, chủ động xử lý có hiệu quả các vụ việc phức tạp về an ninh, trật tự, gây bức xúc trong dư luận, củng cố niềm tin của nhân dân (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.278-280).

Các giải pháp nêu trên thể hiện nét mới, mang tính biện chứng và phù hợp xu thế thời đại trong tư duy của Đảng tại Đại hội XIII: bảo vệ ANTT gắn với bảo đảm "an ninh con người", giữ gìn cuộc sống bình yên, hạnh phúc cho nhân dân và sự phát triển của đất nước trên tất cả các lĩnh vực; trên cơ sở bảo đảm an ninh con người, an ninh, an toàn cho QCND mà khơi dậy, phát huy vai trò của nhân dân trong sự nghiệp bảo vệ ANTT.

2.2. Trên cơ sở hệ thống quan điểm chỉ đạo của Đảng, việc phát huy vai trò của QCND trong bảo đảm ANTT thời gian qua đã đạt nhiều thành tựu rất đáng ghi nhận. Công tác dân vận và phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc" trở thành nền tảng quan trọng để xây dựng thế trận lòng dân, thế trận an ninh nhân dân gắn với thế trận quốc phòng toàn dân; là biện pháp quan trọng để đấu tranh phòng chống tội phạm, bảo đảm ANTT. Đến nay, cả nước đã xây dựng được trên 2.000 mô hình phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc" với nhiều hình thức phong phú, đa dạng, thiết thực (Bộ Công an - Ban Tuyên giáo Trung ương, 2020, tr.52). Nhiều mô hình tiên tiến

là điểm sáng, gương sáng trong phát huy tính tự quản, tự phòng, tự bảo vệ, tự hòa giải từ cơ sở. Thông qua phong trào nói riêng, các hình thức dân vận nói chung, cơ chế Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ, phương châm "Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng" được phát huy thực chất, vai trò nòng cốt trong tham mưu, hướng dẫn và tổ chức thực hiện các hoạt động dân vận của lực lượng CAND ngày càng được khẳng định. Nhận thức, trình độ chính trị - tư tưởng của người dân được nâng cao, sức đề kháng, khả năng "miễn dịch" với âm mưu, thủ đoạn "Diễn biến hòa bình" của các thế lực thù địch trong nhân dân được tăng cường.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực và thành tựu đạt được, quá trình huy động nhân dân bảo vệ an ninh Tổ quốc vẫn còn có những hạn chế nhất định như: Một bộ phận nhân dân chưa nhận thức đầy đủ, sâu sắc về quyền lợi và trách nhiệm của mình trong tham gia bảo vệ ANTT, còn mơ hồ trước âm mưu và các thủ đoạn phá hoại tư tưởng của các thế lực thù địch, các hình thức hoạt động vi phạm pháp luật, đặc biệt trên không gian mạng. Sự phối hợp lực lượng giữa Công an với cấp ủy, chính quyền, các cơ quan ban, ngành các cấp có lúc, có nơi, có vấn đề còn chưa chặt chẽ, đồng bộ, kịp thời. Tác động của bối cảnh thế giới và những nghịch cảnh khách quan như thiên tai, dịch bệnh COVID-19 kéo dài khiến đời sống nhân dân gặp nhiều khó khăn, hạn chế các nguồn lực đầu tư cho bảo đảm ANTT ở cơ sở.

Nhằm tiếp tục quán triệt, vận dụng hiệu quả hệ thống quan điểm, chủ trương của Đảng, phát huy những thành tựu đã đạt được đồng thời khắc phục một số khó khăn, hạn chế trong công tác vận động quần chúng bảo vệ ANTT, thời gian tới, toàn hệ thống chính trị, nòng cốt là lực lượng CAND cần chú trọng các vấn đề sau đây:

Một là, để củng cố, phát triển quan hệ phối hợp, hiệp đồng chặt chẽ giữa lực lượng CAND với các ban, bộ, ngành, đoàn thể, tổ chức chính trị - xã hội trong thực hiện công tác vận động quần chúng bảo vệ ANTT; cần tăng cường sự chỉ đạo thống nhất, đồng bộ từ Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an tới các đảng ủy Công an đơn vị, địa phương, cơ sở. Theo đó, cần tập trung chỉ đạo triển khai Quyết định số 23-QĐ/TW trong quá trình tổ chức phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc". Đồng thời, tiếp tục thực hiện nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu, có ý nghĩa "đột phá" đã được xác định trong Báo cáo chính trị của Đảng bộ Công an Trung ương tại Đại hội đại biểu Đảng bộ Công an Trung ương lần thứ VII, nhiệm kỳ 2020-2025 là: "xây dựng, bổ sung, hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật về bảo vệ an ninh quốc gia, đấu tranh phòng chống tội phạm, vi phạm pháp luật, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội và về hoạt động của lực lượng CAND đáp ứng kịp thời đòi hỏi của tình hình thực tiễn, nhất là những vấn đề mới, những vấn đề khó, những thách thức an ninh phi truyền thống" (Đảng ủy Công an Trung ương, 2020, tr.38).

Hai là, chú trọng đẩy mạnh công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức của các tầng lớp nhân dân về vị trí, vai trò trọng yếu của nhiệm vụ bảo vệ an ninh Tổ quốc. Các lực lượng làm công tác tuyên giáo, trong đó có lực lượng CAND cần tích cực, thường xuyên hơn nữa trong tuyên truyền, giáo dục cho nhân dân hiểu rõ nội hàm của ANTT và các nhiệm vụ bảo vệ ANTT; những thuận lợi, khó khăn trong đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại của đất nước, khu vực và quốc tế, những vấn đề đặt ra đối với ANTT; âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, các loại tội phạm, nhất là những

vấn đề mới về môi trường, phương thức, thủ đoạn, phương tiện phạm tội; chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước, v.v. Trình bày, luận giải khách quan, công khai về những biểu hiện tiêu cực, yếu kém trong đội ngũ cán bộ, trong các tổ chức, cơ quan thuộc hệ thống chính trị, từ đó định hướng tư tưởng để củng cố lòng tin của nhân dân, tránh để các đối tượng xấu lợi dụng xuyên tạc, kích động. Bên cạnh công tác vận động quần chúng rộng rãi, tổ chức tuyên truyền, vận động cá biệt những người có uy tín trong các cộng đồng dân cư, trong vùng tập trung đồng bào các dân tộc, các tôn giáo. Đặc biệt, cần tuyên truyền sâu rộng, tham mưu, hướng dẫn tổ chức các cuộc vận động, các phong trào thi đua yêu nước gắn với từng cơ quan, đơn vị, như: "Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh", "Học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh", ngày hội "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc", xây dựng lực lượng Công an xã, bảo vệ dân phố, bảo vệ cơ quan, doanh nghiệp trong sạch, vững mạnh.

Hình thức, phương pháp tuyên truyền cần được vận dụng linh hoạt và chủ động đổi mới phù hợp với từng thời điểm, địa bàn, đối tượng, không gian. Chú trọng tuyên truyền trên không gian mạng. Tuyên truyền ngay từ cơ sở, tại địa bàn dân cư, đến từng hộ gia đình; tập trung hướng đến đối tượng thanh thiếu niên.

Ba là, tham mưu xây dựng, biểu dương, nhân rộng những mô hình hay, cách làm hiệu quả, điển hình tiên tiến trong công tác dân vận, trong phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc". Lực lượng Công an cần căn cứ vào tình hình thực tiễn ở mỗi địa phương, vùng miền với những điều kiện cụ thể khác nhau để tham mưu tổ chức những mô hình, cách làm riêng, tạo sự đa dạng, phong phú, với những kinh nghiệm, bài học thiết thực bổ sung cho nhau, tạo thành sức mạnh tổng hợp trong bảo đảm ANTT. Những kinh nghiệm cần được tham mưu tổng kết bao gồm: Phát huy vai trò lãnh đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền đối với phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc"; tổ chức và hoạt động của lực lượng bảo vệ ANTT ở cơ sở, vai trò của tổ chức Đảng trong lực lượng Công an cơ sở; vai trò của các đoàn thể quần chúng; các mô hình, phương thức tập hợp nhân dân trong bảo đảm ANTT.

Bốn là, phát huy vai trò, trách nhiệm gương mẫu của người cán bộ, chiến sĩ Công an làm công tác dân vận, đặc biệt là đội ngũ cán bộ lãnh đạo, chỉ huy. Bởi lẽ, nói như Chủ tịch Hồ Chí Minh: Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền. Để thực sự phát huy vai trò nêu gương của đội ngũ lãnh đạo, chỉ huy và cán bộ, chiến sĩ Công an làm công tác dân vận, đi đôi với giao nhiệm vụ, cần có các hình thức, biện pháp phù hợp giám sát, kiểm tra quá trình thực thi nhiệm vụ, chú trọng kênh giám sát, kiểm tra của chính nhân dân; đảm bảo phát hiện, nhân rộng kịp thời những tấm gương tiêu biểu trong phục vụ nhân dân cũng như xử lý những trường hợp vi phạm văn hóa ứng xử của Công an với nhân dân, các biểu hiện nhũng nhiễu, tiêu cực.

Năm là, quan tâm đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác dân vận cả về phẩm chất đạo đức, năng lực chuyên môn, phương pháp và kỹ năng công tác, đặc biệt là kỹ năng tuyên truyền, vận động, thuyết phục quần chúng. Tiếp tục thực hiện cuộc vận động "Học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh" với trọng tâm chuyển từ "học tập" sang "làm theo" Bác bằng các mô hình, phần việc cụ thể

phục vụ nhân dân, lan tỏa hình ảnh đẹp và uy tín của lực lượng Công an trong nhân dân, góp phần nâng cao hiệu quả công tác dân vận. Thực hiện đầy đủ, kịp thời các chế độ, chính sách dành cho đội ngũ cán bộ cơ sở, bao gồm các cán bộ chuyên trách công tác dân vận; đề xuất các quy định, chính sách ưu tiên có căn cứ khoa học và thực tiễn để động viên, khuyến khích tinh thần cống hiến, gắn bó lâu dài của đội ngũ này.

3. Kết luận

Tại Đại hội thi đua lực lượng CAND năm 1966, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: Điều quan trọng đầu tiên mà cán bộ, chiến sĩ Công an cần phải hết sức trau dồi là "đạo đức cách mạng cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư, liên hệ chặt chẽ với quần chúng, một lòng một dạ phục vụ nhân dân"; làm được như vậy "CAND của ta sẽ là một lực lượng cách mạng vô địch" (Hồ Chí Minh, 2011, tr.170). Ngày nay, quán triệt và thực hiện hiệu quả quan điểm chỉ đạo của Đảng về phát huy vai trò của QCND trong bảo vệ ANTT, lực lượng CAND sẽ góp phần cùng toàn Đảng, toàn dân, toàn quân "lập nên thành tựu phát triển mới vì một nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc, cùng tiến bước, sánh vai với các cường quốc năm châu, thực hiện thành công tâm nguyện của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại và ước vọng của toàn dân tộc ta" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.11).

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Công an - Ban Tuyên giáo Trung ương. (2020). *Công tác tuyên giáo với phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (1982). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ V*. Hà Nội: Nxb Sự thật.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2001). *Văn kiện Đảng toàn tập*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2002). *Văn kiện Đảng toàn tập*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2006). *Văn kiện Đảng toàn tập*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2007). *Văn kiện Đảng toàn tập*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021a). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021b). *Quyết định số 23-QĐ/TW của Bộ Chính trị ngày 30/7/2021 về việc ban hành Quy chế công tác dân vận của hệ thống chính trị*.

Hồ Chí Minh. (2011a). *Toàn tập* (tập 7). Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Hồ Chí Minh. (2011). *Toàn tập* (tập 10). Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Quốc hội nước Cộng hòa XHCN Việt Nam. (2018), *Luật số 24/2018/QH14 - Luật An ninh mạng.*

Ngày nhận bài: 28/3/2024 Ngày chấp nhận đăng: 05/5/2024